

**SYSSELMANNEN
PÅ SVALBARD**

**THE GOVERNOR OF SVALBARD
ГУБЕРНАТОР СВАЛЪБАРДА**

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato:
26.01.2021

Vår ref:(bes oppgitt ved svar)
20/02908-3

Høringsbrev - midlertidige endringer i motorferselforskriften

Sysselmannen på Svalbard sender på høring forslag til midlertidig endring av § 8 i forskrift om motorferdsel på Svalbard. De foreslåtte endringene omfatter ferdsel i områdene Billefjorden, Tempelfjorden og Van Mijenfjorden, herunder Rindersbukta og Fridtjovhamna. Det er også vurdert å innføre et midlertidig ferdselsforbud på Storfjorden, men man har ikke funnet grunn til å stenge fjorden på nåværende tidspunkt. Endringene vurderes innført for å hindre forstyrrelse av sårbart dyreliv, herunder særlig isbjørn og ringsel.

Sysselmannen vet naturlig nok ikke på det nåværende tidspunkt hvordan den kommende sesongen vil bli med tanke på isforhold, tilhold av isbjørn på isen, reiselivets ferdselsmønster og omfang mv. De foreslåtte endringer baserer seg i stor grad på erfaringer fra tidligere år, samt det aktuelle kunnskapsgrunnlaget. Endringer i disse premissene vil kunne medføre justeringer i de foreslåtte reglene. Slike eventuelle endringer vil ikke bli gjenstand for ny høringsrunde.

Sysselmannen ønsker innspill på de områder og avgrensninger som foreslås. Vi ber også om innspill på hvordan høringspartene benytter områdene, og hvordan partene vil berøres av eventuelle ferdselsrestriksjoner i disse områdene.

Høringsinnspill sendes til firmapost@sysselmannen.no.

Høringsfrist er 16. februar 2021.

Innledning

De siste 3 årene har det vært innført et midlertidig ferdselsforbud i Billefjorden, Tempelfjorden og Van Mijenfjorden. Det har også vært vurdert ferdselsforbud på Storfjorden, men dette er foreløpig ikke ansett å være nødvendig.

Bakgrunn for tidligere års regulering har vært mye trafikk på fjordisen på Billefjorden, Tempelfjorden og i Rindersbukta, blant annet for å observere isbjørn som har opphold her på denne tiden av året. Det har gjennom flere år vist seg at denne ferdselen medfører forstyrrelse både av isbjørn og av ringsel. Det er de siste årene opprettet flere saker som gjelder forstyrrelse av dyreliv i disse områdene. På bakgrunn av den store trafikken til østkysten og på sjøisen der, spesielt i Mohnbukta, vurderes også forbudet mellom Wichebukta og Domen.

Sysselmannen har hvert år vært ute og informert om forbudet og bakgrunnen for dette. I 2019 ble det også gjennomført høring før endringen i motorferdselsforskriften ble vedtatt. På tross av dette har aktiviteten ikke avtatt, og det er hvert år registrert overtredelser av forbudet blant annet nettopp med det mål å nærme seg isbjørn.

Også i 2020 ble det registrert situasjoner der skuterfølger tross de vedtatte endringene i motorferdselsforskriften, og dermed kom svært nærme isbjørn på isen i Billefjorden.

På bakgrunn av historikken og tidligere års erfaringer med forstyrrelser og sel og isbjørn i en sårbar periode for dyrene på våren, vurderer Sysselmannen å innføre et tilsvarende forbud for vintersesongen 2021.

Kunnskapsgrunnlag

I forbindelse med høringen har Sysselmannen innhentet et oppdatert kunnskapsgrunnlag fra Norsk Polarinstitutt (NP). NP har redegjort for hvilken betydning fjordisen i de aktuelle områdene har for de artene som har tilhold der, og i hvilken grad disse artene blir påvirket av blant annet motorisert ferdsel.

Om utbredelse av fjordis fremgår følgende av kunnskapsgrunnlaget:

«I løpet av det siste tiåret har det vært flere sesonger med relativt lite havis kontra sesonger med mye. Utbredelsen er mindre enn før, isen legger seg senere og forsvinner tidligere i sesongen enn det man har observert tidligere.» Videre: «Fjordisen på vestsiden av Svalbard er sterkt redusert de siste tiårene. Mangel på snø, og at mer nedbør kommer som regn, fører til at mange ringsel ikke kan lage snøhuler på isen (kaste huler) som ungene er avhengige av, og disse fødes derfor åpent ute på isen hvor de lett blir offer for rovdyr. Svært få av disse overlever sin første vår, hvilket er negativt for rekrutteringen til ringselbestanden og vil ha ringvirkninger for dyr ellers i næringskjeden, som isbjørn.»

Det vises videre til at Billefjorden og Tempelfjorden, i motsetning til andre fjorder på vestsiden av Spitsbergen, stort sett har en del havis i april og mai. Dette er derfor fortsatt viktige kasteområder for ringsel: *«Ringselen er særlig sårbar for forstyrrelser i tiden medio mars-juni når den er på isen i forbindelse med kasting og hårfelling. De fleste ringselene på Svalbard får unge i starten av april. De beste kasteområdene på Svalbard er i fjorder med fastis hvor isbrebiter som har kalvet fra brefrontene har frosset fast i havisen. Rundt disse strukturene danner det seg nok snø til at ringselene kan grave ut hulene sine. For at dette skal skje må isen ha lagt seg i god tid før april for at det skal kunne samle seg nok snø. Ringselene er på plass i islagte områder fra isen legger seg tidlig på vinteren, og holder her åpne pustehull og forsvarer undervannsterritorier.»*

Ringselens dietid er på 5-6 uker, og i denne perioden er det svært viktig å unngå unødige forstyrrelser.

Fordi områder foran brefronter er viktige kasteområder for ringsel, er de også svært viktige jaktområder for isbjørn. Dette er en periode av året der isbjørnen skal legge på seg igjen etter mange måneder med liten mattilgang. At de får i seg nok mat på denne tiden, kan være avgjørende for overlevelse og reproduksjon. Fjordisen i nærheten av brefronter er særlig viktige for binner med årsunger, siden disse binnene har vært i hi og fastet i opp mot et halvt år, og trenger mye energi for å kunne die ungene samtidig som de skal bygge opp sine egne fettreserver.

Bakgrunnen for forslaget om midlertidig ferdselsforbud på fjordis, er å unngå unødig forstyrrelse av artene som har tilhold her på denne tiden. Om forstyrrelse av dyrelivet fremgår følgende av kunnskapsgrunnlaget:

«Forstyrrelser på fauna har ulike effekter på individ- og populasjonsnivå. Direkte effekter kan komme fra personer eller fartøy (helikopter, båt, snøskuter) som nærmer seg et dyr og utløser en fluktreaksjon som medfører økt energibruk. Fordi dyr og fugler er sensitive for forstyrrelser kan de endre arealbruk hvis de opplever mye forstyrrelser i områder, og konsekvensen for populasjonen, og deretter arten, av denne effekten kan være større enn den enkelte forstyrrelsen som medførte en fluktrespons for noen individer.»

Selv om det kan være vanskelig å nøyaktig peke på i hvilken grad ringselen i Tempelfjorden, Billefjorden og Van Mijenfjorden reagerer på forstyrrelser fra snøscootere, skriver NP at *«likevel, særlig gitt dagens mer prekære is-situasjon for ringsel, bør man holde god avstand til områder hvor det kan være kastehuler, samt ikke kjøre mot og skremme ned ringsel som ligger og hviler på isen.»*

Hva gjelder forstyrrelse av isbjørn, fremgår følgende av kunnskapsgrunnlaget:

«Ferdse på snøskuter kan skremme isbjørn fra jaktområdene på isen allerede på langt hold, og særlig binner med unger er sensitive. Det er derimot ikke mulig å si om slik ferdsel har noen effekt på bestandsnivå slik den foregår i dag. Ferdse med helikopter kan tenkes å ha en tilsvarende effekt som skuter, men grunnet større hastighet er ofte helikoptre kortere tid i et område, og vil derfor ofte forstyrre over en tilsvarende kortere periode. Landing med helikopter kan tenkes å føre til stress over litt lengre tid, men i begrenset grad om det ikke foregår i umiddelbar nærhet av bjørn. I perioder på våren hvor noen lokale fjorder har begrensede partier med sjøis (noe som er vanligere nå enn før) kan disse områdene være spesielt viktige jaktområder for isbjørn.»

NP skriver videre at tiltak de siste årene med stenging av Tempelfjorden, Billefjorden og Van Mijenfjorden for å minimere forstyrrelser kan være av viktighet for lokale isbjørn. Det pekes særlig på at binner med små unger vil være sensitive for forstyrrelser, og raskt kunne trekke seg vekk fra sjøisen når snøscootere nærmer seg. Det vil uansett i alle tilfeller være svært individuelt når isbjørn vil reagere på forstyrrelser. Mens enkelte individer kan virke uforstyrret på svært kort avstand, kan andre reagere når en snøscooter er flere km unna.

Behovet for regulering denne sesongen

Både Billefjorden, Tempelfjorden, Van Mijenfjorden og Storfjorden mellom Wichebukta og Domen representerer viktige og sårbare leveområder, samtidig som de er populære utfartsmål for både fastboende og tilreisende.

Som det også fremgår av kunnskapsgrunnlaget, er det aktuelle tidsrommet det vurderes innført ferdselsforbud, av avgjørende betydning for isbjørnen og ringselens reproduksjon og overlevelse. Motorferdsel i de aktuelle områdene innebærer en stor risiko for forstyrrelse av både ringsel og isbjørn. På denne bakgrunn er det nødvendig å vurdere begrensninger av motorferdsel i disse områdene.

I tillegg til fastboende, er reiselivsnæringen brukere av de aktuelle områdene i forbindelse med skuterturer. På grunn av den pågående situasjonen med covid-19 er omfanget av ferdsel fra reiselivet den kommende

sesongen, noe usikkert. Likevel må det tas høyde for at aktiviteten vil ta seg opp ut over våren. Det nevnes også at flere overtredelser av motorferdselsforbudet foregående år, tilskrives fastboende og ikke turister.

Hjemmelsgrunnlag

Hovedregel etter motorferdselsforskriften følger av § 7, og oppstiller forbud mot ferdsel med motorisert kjøretøy på islagte sjøområder. Det åpnes for visse unntak i § 8, der det fremgår at snøscooter og beltebil kan benyttes i nærmere angitte områder. Etter bestemmelsens tredje ledd fremgår at disse unntakene også gjelder tilleggende sjøområder, med visse unntak.

Forskriften § 10 åpner for å gjøre midlertidige endringer i §§ 8 og 9 «når det anses nødvendig for å beskytte dyrelivet eller naturmiljøet for øvrig.

Svalbardmiljølovens bestemmelser §§ 7, 8, 73 og 79 og 81 må også vektlegges. Herunder må det tas hensyn til den samlede belastning som naturmiljøet utsettes for, det må legges til grunn at ferdsel ikke skal føre til unødig forstyrrelse av dyrelivet, og motorferdsel skal reguleres ut fra et samfunnsmessig helhetssyn med sikte på vern om Svalbards naturmiljø. Førre-var-prinsippet skal legges til grunn.

Forslagets innhold

Den midlertidige forskriftsendringen vil omfatte ferdsel på sjøis i til sammen fem ulike områder. Det legges opp til at det kun er tillatt å krysse på «korteste farbare rute» i disse områdene. Dette unntaket skal hindre at en stenger sjøisen som nødvendig transportåre. Det vil i utgangspunktet ikke være tillatt å stoppe under kryssingen, men Sysselmannen presiserer likevel at nødvendige sikkerhetsstopp vil være tillatt. De foreslåtte endringer vil fremkomme av vedlagte kart, der det også er markert i hvilke områder man kan krysse på korteste farbare rute.

Billefjorden

Foreslåtte endringer fremkommer av vedlagte kart **E**. Ferdelsforbudet gjelder Billefjorden, inkludert Mimerbukta, Adolfbukta og Petuniabukta. Det er tillatt å krysse på islagte områder i Billefjorden på korteste farbare rute mellom Nordenskiöldbreen og Pyramiden, samt mellom Pyramiden og forskningsstasjonen på vestsiden av Petuniabukta.

Tempelfjorden

Foreslåtte endringer fremkommer av vedlagte kart **D**. Det vil være forbud mot ferdsel med motorkjøretøy innenfor en rett linje mellom utløpet av Murdochelva og Kapp Schoultz. Utenfor dette er det tillatt å krysse islagte områder på korteste farbare rute.

Van Mijenfjorden

Foreslåtte endringer fremkommer av vedlagte kart **C**. Ferdelsforbudet med motorkjøretøy gjelder innenfor en rett linje mellom Martinkampen og utløpet av Fagerstaddalen, og innenfor en rett linje mellom Bergnabben og sørenden av Hamnodden. Utenfor dette er det tillatt å krysse islagte områder av Van Mijenfjorden på korteste, farbare rute. På nordsiden av Van Mijenfjorden fra utløpet av Reindalen og til Braganzavågen er det tillatt å ferdes på kortest farbare rute langsetter land.

I og med at tilreisende ikke har lov til å ferdes sør for Van Mijenfjorden, vil den praktiske konsekvensen av endringene være at tilreisende kun har anledning til å foreta nødvendige krysninger over islagte bukter og partier på nordsiden av fjorden, på korteste, farbare rute.

Den samme muligheten vil fastboende ha, men i tillegg vil fastboende ha mulighet for å krysse mellom nordsiden og sørsiden av fjorden på korteste, farbare rute.

Som beskrevet ovenfor vil ferdsel på isen for ferdselens og opplevelsens skyld være forbudt i de områdene som kun kan krysses på korteste farbare rute.

Konsekvenser av forslaget

Sysselmannen har vurdert forslagens konsekvenser for både fastboende og reiselivsnæringen, som er brukere av de aktuelle områdene. Det presiseres også at høringen vil kunne bidra til å avdekke konsekvenser av reguleringen som ikke er nevnt her.

Fastboende

Pyramiden i Billefjorden er et vanlig turmål fra Longyearbyen om vinteren, særlig når det ligger is på Tempelfjorden og Billefjorden. Motorferdsel til Pyramiden med snøscooter går hovedsakelig via fjordisen i Billefjorden og Tempelfjorden, og det er derfor foreslått at isen kan krysses på korteste farbare rute i disse fjordene.

Både Ny-Ålesund og nordlige deler av Spitsbergen er turmål for en del fastboende fra Longyearbyen om vinteren, og en vanlig rute nordover går via Tempel- og Billefjorden når det er sjøis. Med tillatt kryssing på kortest farbare rute over fjorden, vil det fortsatt være mulig å kjøre denne ruten selv om ferdselsforbud blir innført.

I Billefjorden er det i hovedsak to hytter som brukes av fastboende om vinteren; Skottehytta i Petuniabukta og Røde Kors-hytta i Brucebyen. Røde Kors-hytta kan nås ved å kjøre i den foreslåtte korridoren over til Pyramiden, hvor det vil bli tillatt å krysse på korteste farbare rute og deretter inn på land. Skottehytta kan nås ved å kjøre i den foreslåtte korridoren på vestsiden av Petuniabukta mellom Pyramiden og polsk/tsjekkiske forskningsstasjonen, og deretter kjøre på land rundt Petuniabukta.

Fastboendes ferdsel til hytter i Bjonahamna vil være mulig ved å krysse isen over Tempelfjorden på korteste farbare rute.

Fastboendes ferdsel til hytter i Rindersbukta vil også være mulig, ved at man kan krysse Van Mijenfjorden på korteste farbare rute helt inn til en linje fra hytta «Armoa», på høyde med Martinkampen, over til utløpet av Fagerstaddalen på sørsiden av bukta. To-takteren sin hytte på Camp Morton vil også være tilgjengelig med det foreslåtte ferdselsforbudet. Ferdsel lenger sør til for eksempel hytter i Van Keulen-fjorden eller til Hornsund vil også være mulig gjennom å krysse på korteste farbare rute mellom nord- og sørsiden av Van Mijenfjorden.

Begrensningen for fastboende ligger derfor i at disse – i likhet med øvrige grupper nedenfor – ikke kan ferdes på sjøis, og inn til brefronter mv. for ferdselens og opplevelsens skyld, og at kjøreruta til egen eller andres hytte kan bli noe annerledes enn normalt. Gitt det lovpålagte formål som søkes ivaretatt (beskyttelse av dyrelivet) kan dette etter Sysselmannens vurdering ikke betraktes som en uforholdsmessig stor inngripen.

Individuelle tilreisende

Pyramiden er et populært reisemål for individuelle tilreisende. Ferdselsrestriksjonene vil ikke ha betydning for transport til Pyramiden da det vil være tillatt å krysse isen i Tempelfjorden og Billefjorden på korteste farbare rute.

Som for fastboende ligger begrensningen i at den reisende ikke kan ferdes på sjøis og inn til brefronter mv. for ferdselens og opplevelsens skyld. Gitt det lovpålagte formål som søkes ivarettatt (beskyttelse av dyrelivet) kan heller ikke dette betraktes som en uforholdsmessig inngripen slik vi ser det. Brefronter mv. vil for øvrig være synlige fra utkikkspunkt på land.

Reiseliv

Pyramiden er et populært reisemål for turister. Ferdelsrestriksjonene vil ikke ha betydning for transport til og fra Pyramiden da det vil være tillatt å krysse isen i Tempelfjorden og Billefjorden på korteste farbare rute.

Som for tilfellene over ligger begrensningen i at reisefølget ikke kan ferdes på sjøis og inn til brefronter mv. for ferdselens og opplevelsens skyld. Det lovpålagte formål og forholdsmessigheten vurderes på samme måte som ovenfor. Brefronter mv. vil være synlige fra utkikkspunkt på land.

Det kan medføre noen utfordringer for reiselivsnæringen når de skal hente inn grupper som går Svalbard på langs. Det er da vanlig å kjøre over Rindersbukta for å komme videre til Longyearbyen. Det er likevel mulig å kjøre alternative ruter. Organiserte turopplegg med snøskuter til Rindersbukta på dagsturer vil ikke være mulig med de foreslåtte restriksjonene.

Basecamp sin næringshytte ved Nordenskiölsbreen vil bli berørt av ferdselsrestriksjonene. Motorferdselsforskriften gir imidlertid hjemmel til å gi dispensasjon fra ferdselsrestriksjonene etter en konkret vurdering av risikoen for miljøulemper.

Forslag til forskriftstekst

Forslag til ny forskriftstekst i § 8 (midlertidige endringer i rødt)

§ 8 nytt fjerde ledd skal lyde:

På islagte sjøområder i Rindersbukta, innenfor en rett linje mellom Martinkampen og utløpet av Fagerstaddalen, og innenfor en rett linje mellom Bergnabben og sørenden av Hamnodden, er det forbud mot ferdsel med motorkjøretøy frem til 1. juni 2021, vist på kart C. Utenfor dette området er det tillatt å krysse islagte områder av Van Mijenfjorden med beltemotorsykkel (snøskuter) på korteste farbare rute. På nordsiden av Van Mijenfjorden fra utløpet av Reindalen og til Braganzavågen er det tillatt å ferdes på kortest farbare rute langsetter land. Ved kryssing av islagte sjøområder i tråd med denne bestemmelsen er det ikke tillatt med opphold eller stans.

§ 8 nytt femte ledd skal lyde:

På islagte sjøområder i Tempelfjorden, innenfor en rett linje mellom utløpet av Murdochelva og Kapp Schoultz, er det forbud mot ferdsel med motorkjøretøy frem til 1. juni 2021, vist på kart D. Utenfor dette området er det tillatt å krysse islagte områder i Tempelfjorden med beltemotorsykkel (snøskuter) på korteste farbare rute. Ved kryssing av islagte sjøområder i tråd med denne bestemmelsen er det ikke tillatt med opphold eller stans.

§ 8 nytt sjette ledd skal lyde:

På islagte sjøområder i Billefjorden, herunder Mimerbukta, Petuniabukta og Adolfbukta, er det forbud mot ferdsel med motorkjøretøy frem til 1. juni 2021. Det er tillatt å krysse islagte områder i Billefjorden med beltemotorsykkel (snøskuter) på korteste farbare rute mellom Nordenskiöldbreen og Pyramiden, samt mellom Pyramiden og forskningsstasjonen på vestsiden av Petuniabukta, vist på kart E. Ved kryssing av islagte sjøområder i tråd med denne bestemmelsen er det ikke tillatt med opphold eller stans.

§ 8 nytt sjuende ledd skal lyde:

Kart A er datert Miljøverndepartementet, juni 2002. Kart B er datert Klima- og miljødepartementet desember 2016. Kartene finnes i original hos Sysselmannen på Svalbard, hos Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet. **Kart C, kart D og kart E er datert Sysselmannen på Svalbard januar 2021, og finnes i original hos Sysselmannen.**

Med hilsen

Kristin Heggelund
miljøvernsjef

Linda Karlstad
juridisk rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur

Mottakere:

Longyearbyen lokalstyre - LL
Norsk Polarinstitutt
To-Takteren
Visit Svalbard AS
Svalbard Science Forum
Basecamp Explorer Spitsbergen
Universitetssenteret på Svalbard - UNIS
Longyearbyen Jeger og Fiskeforening
Trust Arktikugol Moskva
Longyearbyen Røde Kors Hjelpekorps
Svalbard fangst, Tommy Sandal

Kopimottakere:

Miljødirektoratet
Klima- og miljødepartementet

Vedlegg:

C-Ferdselsrestriksjoner sjøis 2021 Van Mijen
D-Ferdselsrestriksjoner sjøis 2021 Tempelfjorden
E Ferdselsrestriksjoner sjøis 2021- Billefjorden